

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

18. aprill 2013(\*)

Sellise maksu tagastamine, mille liikmesriik on sisse nõudnud vastuolus liidu õigusega – Siseriiklik kord, mis piirab kõnealuse liikmesriigi poolt tagastatavalt maksult tasumisele kuuluvat intressi – Intress, mida arvutatakse alates päevast, mis järgneb selle maksu tagastusnõude esitamise päevale – Vastuolu liidu õigusega – Tõhususe põhimõte

Kohtuasjas C-565/11,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Tribunalul Sibiu (Rumeenia) 14. juuli 2011. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 10. novembril 2011, menetluses

**Mariana Irimie**

*versus*

**Administrația Finanțelor Publice Sibiu,**

**Administrația Fondului pentru Mediu,**

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja president M. Ileși? (ettekandja), kohtunikud E. Jarași?nas, A. Ó Caoimh, C. Toader ja C. G. Fernlund,

kohtujurist: M. Wathelet,

kohtusekretär: ametnik M. Aleksejev,

arvestades kirjalikus menetluses ja 17. oktoobri 2012. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke seisukohti, mille esitasid:

- M. Irimie, esindaja: advokaat D. Târ?ia,
- Rumeenia valitsus, esindajad: R. H. Radu, R. M. Giurescu ja A. Voicu,
- Hispaania valitsus, esindaja: A. Rubio González,
- Portugali valitsus, esindaja: L. Inez Fernandes,
- Euroopa Komisjon, esindajad: J.-P. Keppenne ning L. Bouyon ja C. Barslev,

olles 13. detsembri 2012. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

**otsuse**

1 Eelotsusetaotlus käsitleb seda, kuidas tõlgendada liidu õigust seoses siseriiklikus õiguses

kehtiva korraga, mis piirab liidu õigusega vastuolus sissenõutud maksu tagastamisel tasumisele kuuluvat intressi intressiga, mis kuulus tasumisele alates päevast, mis järgneb selle maksu tagastusnõude esitamise päevale.

2 Taotlus on esitatud Rumeenia kodaniku M. Irimie ning Administra<sup>2</sup>ia Finan<sup>2</sup>elor Publice Sibiu (Sibiu riigirahanduse amet) ja Administra<sup>2</sup>ia Fondului pentru Mediu (keskkonnapondi amet) vahelises kohtuvaidluses seoses liidu õigusega vastuolus sissenõutud maksu tagastamisel tasumisele kuuluva intressiga.

## **Rumeenia õigus**

### *Valitsuse erakorraline määrus nr 50/2008*

3 Põhikohtuasja asjaolude asetleidmise ajal kehtinud Rumeenia õiguses reguleeris mootorsõidukite saastetasu valitsuse 21. aprilli 2008. aasta erakorraline määrus nr 50/2008, millega kehtestatakse mootorsõidukite saastetasu (Ordonan<sup>2</sup> de Urgen<sup>2</sup> a Guvernului nr 50/2008 pentru instituirea taxei pe poluare pentru autovehicule) (*Monitorul Oficial al României*, I osa, nr 327, 25.4.2008, edaspidi „OUG nr 50/2008”).

### *Valitsuse määrus nr 92/2003*

4 Maksumenetlus on kehtestatud valitsuse 24. detsembri 2003. aasta määrusega nr 92, millega kehtestatakse maksumenetluse seadustik (Ordonan<sup>2</sup>a Guvernului nr 92 privind Codul de procedur<sup>2</sup> fiscal?) (*Monitorul Oficial al României*, I osa, nr 941, 29.12.2003) (muudetud, edaspidi „OG nr 92/2003”).

5 OG nr 92/2003 artikkel 70 „Maksukohustuslaste taotluste läbivaatamise tähtajad” näeb ette:

„1. Maksuhaldur peab tegema maksukohustuslaste poolt käesoleva seadustiku kohaselt esitatud taotluste kohta otsuse 45 päeva jooksul alates taotluse registreerimisest.

2. Kui otsuse tegemiseks on vaja täiendavat teavet, pikendatakse tähtaega selle perioodi võrra, mis jääb teabe saamiseks esitatud taotluse kuupäeva ja selle kuupäeva vahele, mil teave saadi.”

6 OG nr 92/2003 artikkel 124 „Intress riigi vahenditest tagastatud või hüvitatud summadelt” sätestab paragrahvis 1:

„Maksukohustuslastel on õigus saada summadelt, mis tuleb neile riigi vahenditest tagastada või hüvitada, intressi alates päevast, mis järgneb [...] artiklis 70 [...] ette nähtud tähtaja lõppemise kuupäevale, kuni kuupäevani, mil võlanõue seaduses ette nähtud tingimustel lõpeb. Intressi tasutakse maksukohustuslaste taotlusel.”

### *Halduskohtumenetluse seadus nr 554/2004*

7 Halduskohtumenetlust reguleerib Rumeenias 2. detsembri 2004. aasta halduskohtumenetluse seadus nr 554 (Legea contenciosului administrativ nr 554), (*Monitorul Oficial al României*, I osa, nr 1154, 7.12.2004) (muudetud, edaspidi „seadus nr 554/2004”).

8 Seaduse nr 554/2004 artikkel 1 „Kohtusse pöördumise alused” näeb paragrahvis 1 ette:

„Iga isik, kes leiab, et tema õigusi või õiguspäraseid huve on rikutud ametiasutuse poolt, haldusaktiga või taotluse seaduses ette nähtud tähtaja jooksul läbi vaatamata jätmisega, võib selle akti tühistamiseks, kaitstava õiguse tunnustamiseks või õiguspärase huvi kaitseks ning talle põhjustatud kahju hüvitamiseks pöörduda pädevasse halduskohtusse. [...]”

9 Määruse nr 554/2004 artikli 8 „Kaebuse ese” paragrahvis 1 on sätestatud:

„Isik, kelle seadusega tunnustatud õigust või õiguspärast huvi on halduse üksikaktiga rikutud, kes ei ole rahul akti andnud ametiasutuse vastusega selle akti peale eelnevalt esitatud vaidele või kes ei ole ettenähtud tähtaja jooksul vastust saanud [...], võib pädevale halduskohtule esitada selle akti osaliseks või täielikuks tühistamiseks, talle põhjustatud kahju hüvitamiseks ja olukorrast olenevalt mittevaralise kahju hüvitamiseks kaebuse. Halduskohtusse võib pöörduda ka iga isik, kes leiab, et tema seadusega tunnustatud õigust on rikutud sellega, et tema taotlus vaadati läbi hilinevalt või et seda keelduti põhjendamatult menetlemast [...]”.

### **Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus**

10 M. Irimie ostis 2007. aastal Saksamaal registreeritud auto. Selleks et seda Rumeenias registreerida, tasus ta Administra?ia Finan?elor Publice Sibiu 4. juuli 2008. aasta otsuse kohaselt OUG nr 50/2008-s ette nähtud saastetasu summas 6707 Rumeenia leud.

11 M. Irimie esitas 31. augustil 2009 Tribunalul Sibiule (Sibiu ringkonnakohtus) hagi nõudega mõista Administra?ia Finan?elor Publice Sibiult ja Administra?ia Fondului pentru Mediul tema kasuks välja esiteks saastetasuna makstud summa ja teiseks tasuda nimetatud summalt selle tasumise kuupäevast alates intressi.

12 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et saastetasuna makstud summa tagasimaksmist puudutavas kohtuvaidluses ei ole tekkinud keerulisi probleeme, võttes arvesse Euroopa Kohtu 7. aprilli 2011. aasta otsust kohtuasjas C-402/09: Tatu (EKL 2011, lk I-2711) ja seda otsust kinnitavat hilisemat kohtupraktikat.

13 Seevastu seoses nõudega saada saastetasu summalt intressi, mida arvutatakse alates saastetasu maksmise kuupäevast, rõhutab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et OG nr 92/2003 artiklite 70 ja 124 koosmõju arvesse võttes ei ole tal võimalik seda nõuet rahuldada. Nimelt, nagu see kohus Euroopa Kohtu poolt täiendavate selgituste saamiseks esitatud taotlusele antud vastuses täpsustab, tuleneb väljakujunenud ja üheselt tõlgendatavatest siseriiklikest õigusnormidest, et nimetatud artiklite alusel võib riigi vahenditest tagastamisele kuuluvatelt summadelt intressi maksta üksnes alates tagastamisaotluse esitamise kuupäevale järgnevast päevast.

14 Eelotsusetaotluse esitanud kohus kahtleb siiski selles, kas nimetatud eeskiri on kooskõlas liidu õigusega, eeskätt võrdväärsuse, tõhususe ja proportsionaalsuse põhimõttega ning Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 17, koosmõjus EL lepingu artikliga 6, sätestatud omandiõigusega.

15 Neil asjaoludel otsustas Tribunalul Sibiul menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas võib järeldada, et nende õiguskaitsevahendite tõhususe, võrdväärsuse ja proportsionaalsuse põhimõttega, mis on tagatud eraõiguslikele isikutele [liidu] õiguse rikkumise kõrvaldamiseks [liidu] õigusega vastuolus oleva õigusnormi kohaldamise korral tulenevalt Euroopa Liidu Kohtu praktikast ja omandiõigusest, mida kaitsevad [ELL] artikkel 6 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikkel 17, on vastuolus sellised siseriiklikud õigusnormid, mis piiravad kahjusummat, mille võib hüvitada

eraõiguslikule isikule, kelle õigusi on rikutud?”

## Eelotsuse küsimus

16 Eelotsusetaotlusest nähtub, et esitatud küsimus käsitleb sisuliselt seda, kas liidu õigust tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus niisugune siseriiklikus õiguses kehtiv kord, nagu on arutusel põhikohtuasjas, mis piirab liidu õigusega vastuolus sissenõutud maksu tagastamisel tasumisele kuuluvat intressi intressiga, mis kuulus tasumisele alates päevast, mis järgneb selle maksu tagastusnõude esitamise päevale.

17 M. Irimie ja Euroopa Komisjon leiavad, et sellele küsimusele tuleks vastata jaatavalt, samas kui Rumeenia, Hispaania ja Portugali valitsus väidavad, et selline regulatsioon, nagu on kõne all põhikohtuasjas, ei ole liidu õigusega vastuolus.

18 Kõigepealt tuleb meenutada, et Euroopa Kohtul on juba olnud võimalus sedastada, et liidu õigusega on vastuolus selline maks, nagu on kehtestatud OUG nr 50/2008-ga selle põhikohtuasja asjaoludele kohaldatavas redaktsioonis, mille mõjul väheneb huvi teises liikmesriigis ostetud sõidukeid Rumeeniasse importida ja seal kasutusele võtta (eespool viidatud kohtuotsus Tatu, punktid 58 ja 61).

19 Tuleb märkida, nagu kohtujurist mainib oma ettepaneku punktis 19, et Euroopa Kohus ei ole pädev põhikohtuasja kaebaja esitatud kaebust õiguslikult kvalifitseerima. Seetõttu peab põhikohtuasja kaebaja ise eelotsusetaotluse esitanud kohtu järelevalve all täpsustama, mis laadi on tema kaebus ja millel see põhineb (vt analoogia alusel 13. märtsi 2007. aasta otsus kohtuasjas C-524/04: Test Claimants in the Thin Cap Group Litigation, EKL 2007, lk I-2107, punkt 109 ja seal viidatud kohtupraktika).

20 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et liidu õigusega õigussubjektidele antud õigustest tuleneb ning neid õigusi täiendab õigus saada tagasi maksud, mis on liikmesriigis sisse nõutud sellised maksud keelanud liidu õigust rikkudes. Seega on liikmesriik põhimõtteliselt kohustatud tagasi maksma maksu, mis on sisse nõutud liidu õigust rikkudes (6. septembri 2011. aasta otsus kohtuasjas C-398/09: Lady & Kid jt, EKL 2011, lk I-7375, punkt 17, ja 19. juuli 2012. aasta otsus kohtuasjas C-591/10: Littlewoods Retail jt, punkt 24).

21 Lisaks olgu meenutatud, et kui liikmesriik on makse sisse nõudnud liidu õigust rikkudes, on õigussubjektidel õigus tagasi nõuda mitte ainult alusetult sissenõutud maks, vaid ka summad, mis on sellele riigile makstud või tema poolt kinni peetud otseses seoses nimetatud maksuga. See õigus hõlmab ka kahju, mis on tekkinud seoses sellega, et maksu enneaegse sissenõudmise tõttu ei olnud võimalik teatavaid summasid kasutada (vt 8. märtsi 2001. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-397/98 ja C-410/98: Metallgesellschaft jt, EKL 2001, lk I-1727, punktid 87–89; 12. detsembri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-446/04: Test Claimants in the FII Group Litigation, EKL 2006, lk I-11753, punkt 205; eespool viidatud kohtuotsus Littlewoods Retail jt, punkt 25, ja 27. septembri 2012. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-113/10, C-147/10 ja C-234/10: Zuckerfabrik Jülich jt, punkt 65).

22 Sellest nähtub, et liidu õigusest tuleneb põhimõte, mille kohaselt on liikmesriigid kohustatud tagastama liidu õiguse rikkumise tulemusel saadud maksusumma koos intressiga (vt eespool viidatud kohtuotsused Littlewoods Retail jt, punkt 26, ja Zuckerfabrik Jülich jt, punkt 66).

23 Selles osas on Euroopa Kohus juba otsustanud, et liidu õigusnormide puudumisel tuleb liikmesriigi õiguskorras ette näha tingimused, mille kohaselt tuleb intress tasuda, sealhulgas intressimäär ja intressi arvutamise kord. Need tingimused peavad järgima võrdväarsuse ja tõhususe põhimõtteid, st need ei tohi olla ebasoodsamad võrreldes siseriikliku õiguse sätetel

põhinevaid sarnaseid kaebusi käsitlevate tingimustega ega sätestatud viisil, mis muudaks praktiliselt võimatuks liidu õiguskorraga antud õiguste kasutamise (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Littlewoods Retail jt, punktid 27 ja 28 ning seal viidatud kohtupraktika).

24 Mis puudutab võrdväarsuse põhimõtet, siis tuleb märkida, et Euroopa Kohtule ei ole teada ühtegi asjaolu, mis tekitaks kahtlusi, et põhikohtuasjas käsitletud õigusnormid ei ole selle põhimõttega kooskõlas.

25 Nimelt näib Euroopa Kohtule esitatud materjalidest nähtuvat, et põhikohtuasjas kõne all olev kord, mille kohaselt makstakse intressi alles arvates alusetult sisse nõutud maksu tagastustaotluse esitamise päevale järgnevast päevast, kuulub kohaldamisele kõigile riigi vahenditest tagastatavatele summadele, nii neile summadele, mis nõuti sisse liidu õiguse vastaselt, kui ka neile, mis saadi vastuolus siseriikliku õigusega, mis tuleb siiski kindlaks teha eelotsusetaotluse esitanud kohtul.

26 Mis puudutab tõhususe põhimõtet, siis nõuab see juhul, kui liikmesriik on maksu sisse nõudnud liidu õigusega vastuolus, et siseriiklikud eeskirjad, mis käsitlevad eeskätt võimaliku tasumisele kuuluva intressi arvutamist, võtta maksukohustuslaselt võimalust saada alusetult tasutud maksu tulemusel kaotatud summade eest piisavat hüvitist (vt eespool viidatud kohtuotsus Littlewoods Retail jt, punkt 29).

27 Käesolevas asjas tuleb märkida, et selline nagu põhikohtuasjas arutusel olev kord, mis piirab alusetult sissenõutud maksu tagastamisel tasumisele kuuluvat intressi intressiga, mis kuulus tasumisele alates päevast, mis järgneb alusetult sissenõutud maksu tagastusnõude esitamise päevale, ei ole selle nõudega kooskõlas.

28 Nimelt sõltub kaotatud summa suurus eeskätt selle aja kestusest, mille jooksul liidu õigusega vastuolus alusetult tasutud summat ei ole võimalik kasutada ja kuulub seega põhimõtteliselt sellesse ajavahemikku, mis jääb kõnealuse maksu alusetult tasumise kuupäeva ja selle tagastamise kuupäeva vahele.

29 Eeltoodud kaalutlustest lähtudes tuleb esitatud küsimusele vastata, et liidu õigust tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus selline siseriiklikus õiguses kehtiv kord, nagu on arutusel põhikohtuasjas, mis piirab liidu õigusega vastuolus sissenõutud maksu tagastamisel tasumisele kuuluvat intressi intressiga, mis kuulus tasumisele alates päevast, mis järgneb selle maksu tagastusnõude esitamise päevale.

## **Kohtukulud**

30 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

**Liidu õigust tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus selline siseriiklikus õiguses kehtiv kord, nagu on arutusel põhikohtuasjas, mis piirab liidu õigusega vastuolus sissenõutud maksu tagastamisel tasumisele kuuluvat intressi intressiga, mis kuulus tasumisele alates päevast, mis järgneb selle maksu tagastusnõude esitamise päevale.**

Allkirjad

\* Kohtumenetluse keel: rumeenia.